

SPOTŘEBNÍ PRŮMYSL A GLOBALIZACE

Obsahový cíl:

- Žák popíše proces *výroba-spotřeba*.
- Žák popíše průmyslová odvětví a jejich produkci.
- Žák popíše klady a zápory globalizace s důrazem na mezinárodní dopravu zboží.

Jazykový cíl:

- Žák používá slova a fráze týkající se průmyslu, výroby a globalizace.
- Žák rozezná rozdíl mezi slovními druhy utvořenými od slova *spotřeba*.
- Žák doplní nová slova do textu.
- Žák vytvoří věty z infinitivů nových sloves.
- Žák spojí začátek a konec vět.
- Žák popíše vizuál *rozdělení průmyslu*.
- Žák porozumí videu a odpoví na otázky.
- Žák popíše původ potraviny.

Slovní zásoba:

zboží, potravinářský, výroba, odvětví, spotřebovat, spotřeba, spotřebitel, spotřební, těžký průmysl, zajišťovat, proces, mezinárodní, národní, znečišťování ovzduší, globální problémy, dozrát, zralý, místní, mezinárodní, dovážet se, trh, sklízet se, umělý, přirozený, zahraničí, podporovat, reklama, zvyšovat, urazit vzdálenost, obchodní síť, ovlivňovat se (navzájem)

Jazykové struktury:

je součástí..., souvisí s/se..., mít přístup k..., díky..., kvůli..., patří do..., vyrábí se..., dělí se na..., dováží se..., distribuuje se..., sklízí se..., zpracuje se...

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

Popis lekce:

1. evokace:

-obrázek obchodu, například:

<https://pixabay.com/en/supermarket-stalls-coolers-market-949913/>

Otázka na žáky:

-Co nakupujeme v supermarketu?

Učitel na tabuli rozdělí slova, která mu žáci diktují, do dvou skupin: 1. zemědělská produkce (živočišná a rostlinná; ovoce, zelenina, maso...) a 2. výrobky spotřebního průmyslu (marmeláda, chléb, boty...), zeptá se žáků, proč produkty rozdělil tímto způsobem na dvě skupiny

→rozdíl mezi průmyslem a zemědělstvím

2. výklad + procvičování:

A) SPOTŘEBNÍ PRŮMYSL

a.

-práce s novou slovní zásobou (cv. 1-3)

-čtení + práce s textem (cv. 4 a-c)

b. práce ve skupinách:

-studenti jsou rozděleni do skupin, každá skupina dostane lístečky s jednotlivými kroky *výroba-spotřeba*, seřadí postupně proces, viz příloha 1. Až učitel zkontroluje, zapíše do PL (cv. 4d) a udělají cvičení na procvičení slovní zásoby (cv. 4e)

-studenti nakreslí jeden konkrétní případ procesu *výroba-spotřeba*, například třešeň vyroste na stromě (= zemědělský produkt) – z třešně se vyrobí marmeláda (=potravinářský průmysl) – marmeláda se doveze do obchodu (=distribuce do obchodní sítě) – spotřebitel uvidí v letáku reklamu na marmeládu (=reklama), chce dělat koláč – koupí marmeládu v supermarketu a sní (=spotřeba)

c.

-studenti si procvičí a zopakují novou slovní zásobu (cv. 5-6)

d. práce ve dvojicích:

-studenti dostanou do dvojic spojovačku: spojují společně na lavici odvětví průmyslu + výrobek/surovina, viz příloha 2

e.

-studenti popíší vizuál s pomocí nových frází (cv. 7)

B) GLOBALIZACE

a.

-práce s novou slovní zásobou (cv. 1)

-čtení + práce s textem (cv. 2)

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

Autorka: Nela Šustrová

-práce s novou slovní zásobou (cv. 3)

b. práce s videem:

-https://ekonomika.idnes.cz/vyroba-nanuku-mroz-0oc-ekoakcie.aspx?c=A150831_132235_ekoakcie_fih

správné odpovědi: z Polska; jahody, cukr, tvaroh, smetana, stabilizátory; -30°C; a., 7 h

-studenti se podívají na video bez otázek

-studenti si přečtou otázky (cv. 4) a znovu se podívají na video, odpoví na otázky

c. práce ve skupinách:

-učitel naváže na video: nanuky Mrož se vyrábí z jahod z Polska, proč se dováží do ČR produkt, který se zde též pěstuje?

-studenti ve skupinách vymyslí plusy a mínusy mezinárodní dopravy potravin

-každá skupina dostane jeden text, který rozebírá jeden problém způsobený mezinárodní dopravou potravin na velké vzdálenosti. Studenti si text přečtou, dají mu název. Potom předávají informace dalším skupinám, každá skupina má tabulku, kterou musí vyplnit. Na závěr prezentuje každá skupina jeden problém (ne svůj). Viz příloha 3

3. Opakování:

-cv. 5-6

-učitel použije obrázky průmyslových odvětví ze spojovačky 2. A) d (bez názvů odvětví) a ptá se studentů, jakou surovinu nebo výrobek odvětví vyrábí a kam patří (těžký / spotřební průmysl)

-učitel použije obrázky studentů z aktivity 2. A) b, studenti musí znovu popsat průběh výroba-spotřeba

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného společností META, o.p.s. za finanční podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Provoz portálu je spolufinancován z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí.

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

SPOTŘEBNÍ PRŮMYSL A GLOBALIZACE

1.1 SPOTŘEBNÍ PRŮMYSL

1. **Doplňte správné slovo k definici:** zboží – potravinářský – výroba – spotřebovat

- a. používat věci, například jíst jídlo, nosit oblečení = ...
- b. věci, které kupujeme v obchodě = ...
- c. produkce, děláním výrobků = ...
- d. takový, který vyrábí potraviny = ...

2. **Najděte tato slova ve slovníku a přeložte je:**

průmysl	je součástí + 2. p.
odvětví	zajišťovat + 4. p.
souvisí s/se + 7. p.	

3. **Doplňte slova ze cvičení 1 a 2 ve správném tvaru do vět:**

1. Potravinářský ..... vyrábí například rybí konzervy, chléb nebo čokoládu.
2. Cukrová řepa se pěstuje pro ..... cukru.
3. Živočišná výroba ..... zemědělství.
4. Výroba potravin ..... se zemědělstvím.
5. Stůl, sešit, auto nebo kniha je ..... spotřebního průmyslu.
6. Pekárny ..... výrobu chleba.

4. **Čtěte nebo poslouchejte:**

Když jdeme do obchodu, nakupujeme rovnou zemědělské produkty z rostlinné nebo živočišné výroby jako například třešně, brambory, vejce nebo vepřové maso. Anebo nakupujeme **potravinářské výrobky** jako marmeládu, instantní bramborovou kaši v sáčku nebo salám. Potravinářské výrobky se nepěstují na poli, ale musí se vyrobit. Jejich výrobu zajišťuje **potravinářský průmysl**, který je součástí ekonomiky, stejně jako zemědělství,

věda nebo školství.

Průmysl dělíme na **těžký** a **spotřební**. Potravinářský průmysl je součástí spotřebního průmyslu. Do spotřebního průmyslu kromě potravinářského patří i další odvětví průmyslu, které vyrábí jiné spotřební zboží, jako jsou boty, oblečení, papír, nábytek atd.

Výroba potravin a dalších výrobků úzce souvisí se **spotřebou**. Kde se vyrábí, tam se spotřebovává. **Reklama** často zvyšuje spotřebu výrobků. Výroba-spotřeba tvoří **ekonomický koloběh**. Všichni nakupujeme (=spotřebováváme), a jsme proto **spotřebitelé**.

a. Opravte chyby podle textu:

1. Čerstvá třešeň je potravinářský výrobek.

.....

2. Výrobu potravinářských výrobků zajišťuje rostlinná výroba.

.....

3. Průmysl je součástí zemědělství.

.....

4. Průmysl dělíme na živočišný a rostlinný.

.....

5. Spotřeba znamená, že potraviny vyrábíme.

.....

6. Jsme spotřebitelé, protože pěstujeme ovoce a zeleninu.

.....

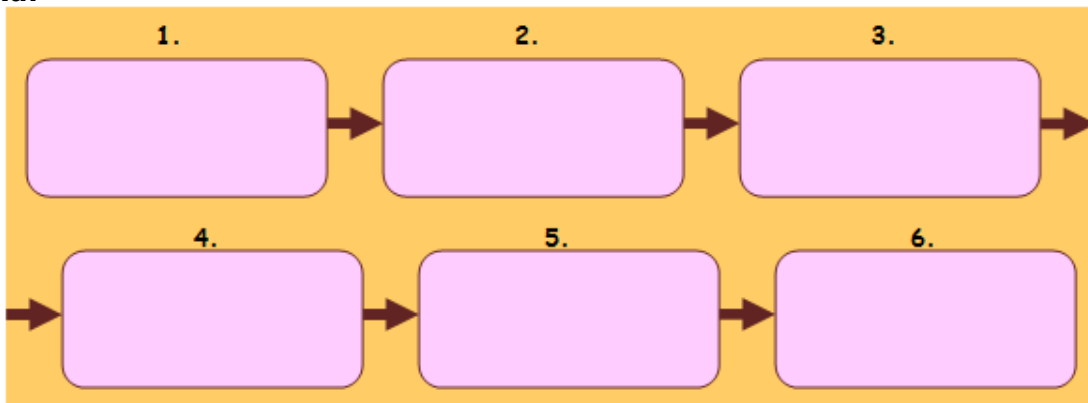
b. Najděte tato slova v textu, potom je spojte s jejich definicemi:

1. spotřeba	a. takový, které používáme každý den (zboží, výrobky...)
2. spotřebitel	b. nakupovat a používat
3. spotřební	c. člověk, který nakupuje a používá věci
4. spotřebovávat	d. nakupování a používání věcí

c. Vyberte správné slovo:

1. Prodává se víc a víc elektroniky, její **spotřebitel/spotřeba** roste.
2. **Spotřebitel/spotřeba** je člověk, který nakupuje a spotřebovává zboží.
3. **Spotřební/spotřebovávat** průmysl vyrábí věci, které používáme každý den.
4. Reklama existuje, aby lidé více **spotřeba/spotřebovávali**.

d. Doplněte do obrázku fáze procesu výroba-spotřeba potravinářského výrobku:

e. Proces popište. Seřad'te fráze a vytvořte z nich věty (vyčasujte sloveso):

- ___ spotřebitel – vidět reklamu – koupit si – potravinářský výrobek
- ___ **1** zemědělský produkt – zpracovat se v potravinářském průmyslu
- ___ reklama – zvýšit atraktivitu výrobku
- ___ vzniknout – potravinářský výrobek
- ___ spotřebitel – spotřebovat potravinářský výrobek
- ___ potravinářský výrobek – distribuovat se do obchodních sítí

Zemědělský produkt se zpracuje v potravinářském průmyslu. ....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Spojte začátek a konec věty:

Potravinářský průmysl	spotřební a těžký.
Průmysl se dělí na	tvoří ekonomický koloběh.
Průmysl a zemědělství jsou součástí	jsou spotřebitelé.
Lidé, kteří nakupují a spotřebovávají,	obor v průmyslu, např. potravinářské.
Výroba a spotřeba	zajišťuje výrobu potravin.
Odvětví je	ekonomiky státu.

6. Dopln'te slova, která jste se naučili, do textu:

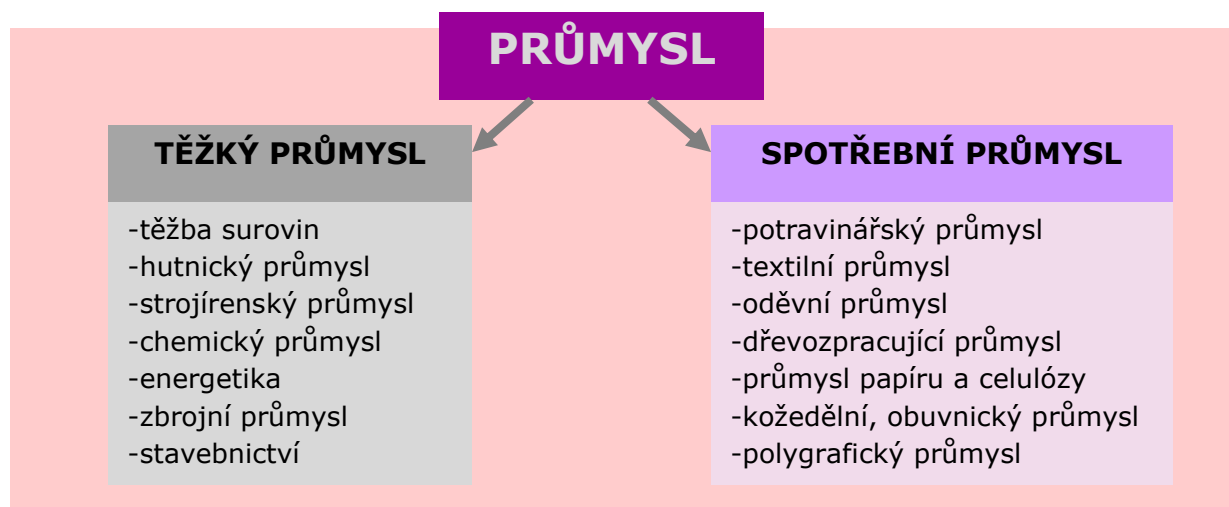
Každý člověk je s....., protože každý člověk nakupuje a spotřebovává z..... Zboží, které nakupujeme a používáme (spotřebováváme), se nazývá s..... Vyrábí ho spotřební p..... Součástí spotřebního průmyslu je potravinářský průmysl, který z..... výrobu potravinářských výrobků. Kromě spotřebního průmyslu existuje ještě t..... průmysl. Zboží se vyrábí a spotřebovává. Výroba-s..... je ekonomický koloběh. Spotřebu zvyšuje r.....

7. Podívejte se na vizuál a popište. Používejte tyto fráze:

Průmysl **se dělí na...** Potravinářský průmysl **je součástí** spotřebního průmyslu.

Textilní průmysl **vyrábí** například...

Stavebnictví **patří do** těžkého průmyslu.

1.2 GLOBALIZACE

1. Najděte nová slova ve slovníku a přeložte je:

proces	urazit vzdálenost
ovlivňovat se navzájem	národní
mezinárodní	mít přístup k + 3. p.
díky + 3. p.	kvůli + 3. p.

a. Spojte začátek a konec věty:

Zemědělství a průmysl	urazit vzdálenost několika set kilometrů.
Rajčata ze Španělska musí	máme přístup k informacím z celého světa.
Výroba počítače je	národní ekonomiky.
Díky internetu	se navzájem ovlivňují.
Mezinárodní obchod ovlivňuje	dlouhý proces.

2. Čtěte nebo poslouchejte:

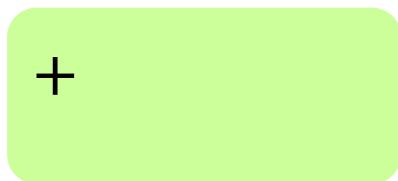
Globalizace je proces, kdy se národní ekonomiky navzájem ovlivňují díky mezinárodnímu obchodu.

Vzdálenosti se díky mezinárodní dopravě zmenšují, **životní úroveň** (kvalita života) obyvatel se zvyšuje, protože mají přístup ke stále většímu množství výrobků a informací.

Na druhé straně globalizace způsobuje **globální problémy** spojené s ekologií a zvětšováním chudoby. Kvůli globalizaci výrobky často urazí velkou vzdálenost, než je koupíme v našem nákupním centru. Věděli jste, že se 80 % výrobků, které se prodávají v Evropě a v ČR, dováží z Asie?

a. Doplněte plusy a mínusy globalizace:

GLOBALIZACE

3. Najděte tato slova ve slovníku a přeložte je:

dovážet se	přirozený	zahraničí
podporovat	umělý	globální oteplování
sklízet se	zralý	znečišťování ovzduší
dozrát	místní	trh

a. Doplněte antonymum:

nezralý - ..... zahraniční trh - ..... umělý - .....

b. Doplněte slova ze cvičení 3 do vět:

1. -Odkud ..... ta káva? -Myslím, že je z Brazílie.
2. Stát musí ..... svůj trh.
3. Jahody..... v ČR..... v létě.
4. Kiwi může ..... doma v misce.
5. V noci spát a ve dne pracovat je ..... životní rytmus.
6. CO₂ způsobuje .....
7. V Praze je kvůli autům .....
8. To jablko není ....., je strašně kyselé.
9. Rád chodím na ..... trh.
10. To nejsou živé květiny, jsou ....., jsou z plastu.

4. Podívejte se na video o výrobě jahodových nanuků Mrož a odpovězte na otázky:

1. Odkud se dováží jahody, ze kterých se vyrábí nanuk? .....
2. Jaké ingredience se používají na výrobu Mrože? Vyberte:
jahody tvaroh smetana máslo mléko cukr stabilizátory barviva
3. Na kolik stupňů se chladí formy na nanuky? .....
4. Kolik vyrobí linka nanuků za hodinu?
a. 16 500   b. 6 500   c. 650
5. Jak dlouho trvá výroba 1 nanuku? .....

5. Doma si vyberte jednu potravinu. Podívejte se na její obal a zjistěte, odkud se potravina dováží. Potom na internetu najděte, kolik kilometrů musela potravina urazit do ČR. Zapište tyto informace. Potom napište 5 vět o tom, jaké problémy způsobuje mezinárodní doprava potravin:

Potravina:.....

Dováží se z/ze:.....

Do ČR urazila: .....km

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Zopakujte si nejdůležitější slova a fráze, které jste se naučili:

a. Vyberte správné slovo:

1. **Obuvnický/strojírenský/polygrafický** průmysl zajišťuje výrobu časopisů a novin.
2. Průmysl se dělí na těžký a **spotřeba/spotřební/spotřebitel**.
3. **Mezinárodní/místní/ekologická** doprava zmenšuje vzdálenosti mezi státy.
4. Spotřeba **souvisí s/zajišťuje/je součástí** výrobou.
5. Potravinářský průmysl je **proces/odvětví/zboží** spotřebního průmyslu.
6. Reklama **dováží/zvyšuje/distribuuje** spotřebu.
7. Globalizace způsobuje **průmysl/ekonomický koloběh/globální problémy**.
8. Chemický průmysl **je součástí/podporuje/sklízí** těžkého průmyslu.
9. Hutnický průmysl **spotřebovává/vyrábí/souvisí s** ocel.
10. **Díky/za/protože** mezinárodní dopravě se vzdálenosti zmenšují.

b. Ve slovníku na konci kapitoly (níže) najděte všechna slovesa a napište s každým slovesem jednu větu:

Například: *spotřebovávat: Spotřebitel spotřebovává zboží.* .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

c. Odpovídejte na otázky:

1. Jak se jmenuje část ekonomiky, která vyrábí věci každodenního života?
2. Jak se jinak nazývají věci, které kupujeme v obchodě (oblečení, auto, limonáda)?
3. Jak se nazývá proces, díky kterému se národní ekonomiky ovlivňují?
4. Jaké dva hlavní typy průmyslu existují?
5. Co zajišťuje oděvní průmysl?
6. Vyjmenujte tři odvětví spotřebního průmyslu.
7. Jaké problémy způsobuje globalizace?
8. Čeho je součástí zemědělství, věda, školství a průmysl?
9. S čím souvisí výroba?
10. Jaké jsou plusy globalizace?
11. Co často zvyšuje spotřebu?
12. Jak se nazývá člověk, který nakupuje a užívá zboží?
13. Jaké potraviny se dováží do ČR?
14. Co způsobuje znečišťování ovzduší?
15. Jaká odvětví patří například do těžkého průmyslu?

NOVÁ SLOVA			
ČESKY	MŮJ JAZYK	ČESKY	MŮJ JAZYK
zboží		znečišťování ovzduší	
potravinářský		globální problémy	
výroba		dozrát	
odvětví		zralý	
spotřebovat/		místní	
spotřeba		mezinárodní	
spotřebitel		dovážet se	
spotřební		trh	
těžký		sklízet se	
průmysl		umělý	
zajišťovat		přirozený	
proces		zahraničí	
mezinárodní		podporovat	
národní		reklama	
		zvyšovat	

FRÁZE	
ČESKY	MŮJ JAZYK
je součástí + 2. p. souvisí s/se + 7. p. ovlivňovat se navzájem mít přístup k + 3. p. díky + 2. p. urazit vzdálenost	

Použité zdroje: Obrázky:

[cit. 2018-12-18] Dostupné pod licencí Public domain a CreativeCommons na WWW:

<<https://pixabay.com/en/refresh-reload-cycle-arrows-green-154688/>>

<<https://pixabay.com/en/industry-power-energy-industrial-1827884/>>

<<https://pixabay.com/en/cheese-clean-commercial-dairy-21824/>>

<<https://pixabay.com/en/continents-flags-silhouettes-mosna-1055958/>>

<<https://pixabay.com/en/white-bread-bread-loaf-sliced-3279815/>>

<<https://pixabay.com/en/iron-melt-furnace-metal-hot-fire-900392/>>

<<https://pixabay.com/en/miner-cave-coal-helmet-job-mine-157100/>>

<<https://pixabay.com/en/refinery-oil-industry-gas-3613526/>>

<<https://pixabay.com/en/gas-fuel-gasoline-petrol-can-297672/>>

<<https://pixabay.com/en/engineering-china-steel-industrial-2868901/>>

<<https://pixabay.com/en/gears-cogs-machine-machinery-1236578/>>

<https://cdn.pixabay.com/photo/2015/07/04/05/28/factory-831011_960_720.jpg>

<<https://pixabay.com/en/display-dummy-women-dresses-business-275886/>>

<<https://pixabay.com/en/fashion-high-heels-shoes-pumps-1284496/>>

<<https://pixabay.com/en/nature-tree-pine-pine-forest-744244/>>

<<https://pixabay.com/en/printing-paper-cut-material-3733104/>>

<<https://pixabay.com/en/bundle-jute-rope-newspaper-1853667/>>

<<https://pixabay.com/en/energetics-the-voltage-hotel-3480313/>>

<<https://pixabay.com/en/guns-weapons-shotgun-handgun-rifle-34272/>>

Autoři obrázků a piktogramů:

Nela Šustrová (autorka výukového materiálu)

Vojtěch Šeda, © META, o. p. s.

Odkazy:

Spotřeba a výroba [online]. [cit. 2018-12-18]. Dostupné

z: <http://www.vitejtenazemi.cz/cenia/index.php?p=uvod&site=spotreba>

Doprava [online]. [cit. 2018-12-18]. Dostupné z:

<http://www.vitejtenazemi.cz/cenia/index.php?p=uvod&site=doprava>

Členění průmyslu [online]. [cit. 2018-12-18]. Dostupné

z: <http://www.zemepis2.estranky.cz/clanky/cleneni-prumyslu-a-rozmisteni-prumyslu.html>

PILLAR, P. *Dovoz potravin z celého světa a jak jej řešit?*

Zemeturo.cz [online]. [cit. 2018-12-18]. Dostupné z: <http://www.zemeturo.cz/clanek/dovoz-potravin-z-cel%C3%A9ho-sv%C4%Bta-jak-jej-%C5%99e%C5%A1it>